

Arap Baharı Sürecindeki Arap Siyasi Liderlerin Konuşmalarının Anlambilim Açısından Değerlendirilmesi

Ayşe İSPIR

Arş. Gör., Arap Dili Eğitimi, Gazi Üniversitesi, Ankara, TÜRKİYE

Email: aispir@gazi.edu.tr

Özet

Siyasi hitabet metinleri, etkileme ve yönlendirme gibi temel hedefler güden amaçlı metinlerdir. Dolayısıyla barındırdığı dilsel yapılar açısından zengindir. Bu çalışmada halkla kıvılcımlanan ve halkların etkin rol oynadığı Arap Baharı sürecindeki Arap siyasi liderlerin konuşmalarında geçen halka hitap ifadeleri anlambilim açısından değerlendirilmiştir. Bu bağlamda konuşma metinleri; sözcük, cümle ve metin düzeyinde, anlambilim açısından incelenmiştir. Araştırmanın örnekleme, Arap Baharı devrik liderlerinden Zeyne-l Âbidîn, Hüsnü Mübarek ve Muammer Kaddâfi'ye ait üç konuşma metninden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda incelenen konuşmaların siyasi söylemin etkileme ve çağrı hedefini gerçekleştirmeye yönelik anlamsal özellikler içerdiği ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra liderlerin içerisinde bulunduğu siyasi durum ve lider imajı vb. metin dışı öğelerin de konuşmalara etkide bulunduğu izlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Arapça, Arap Baharı, Siyasi Hitabet, Anlambilim

The Evaluation of Arab Political Leaders' Speeches during the Arab Spring in Terms of Semantics

Abstract

The texts of political speeches are purposeful and linguistic products which aim at the fundamental targets like influence and guidance. In this study, Arabic political leaders' public-directed statements in these speeches during the Arab Spring, which was sparked with the society and the society played an active role in, have been evaluated in terms of semantics. In this context, the texts of speeches were examined in terms of semantics at word, sentence and text levels. The sample of research consists of three speeches of the Arab Spring's ousted leaders: Zeyne-l Âbidîn, Hosni Mubarak, Muammer Gaddafi. As a result of research it has been concluded that the speeches examined contain semantic features which aim realizing political discourse targets like exerting influence and guidance. Furthermore, it has been observed that the non-text elements such as leaders' political situation and their images affected the speeches.

Keywords: Arabic, Arab Spring, political speech, semantics.

Giriş

Siyasal konuşmalar hitap edilen kitleyi etkilemeye, verilen mesaja inandırmaya yönelik icra edilen amaçlı metinlerdir (Günay, 2007). Siyasi söylem, hakkında konuşulacak konu, bu metinleri dile getiren liderin imajı, hitap edeceği topluluğun sosyo-kültürel düzeyi, ihtiyaçları vb. birçok faktörden etkilenecektir (Bilgin, 2009). Bu metinlerin üretilmesi dilin olanakları da hayati önem taşır. Şiir dili olarak nitelenen Arapça, morfolojik, sentaktik ve semantik özellikleri açısından başarılı siyasi metinler üretmeye elverişli bir dildir.

Arap Baharı, Kuzey Afrika, Tunus'ta başlayan, tüm dünyada yankıları duyulmuş ve etkileri hala hissedilmekte olan bir 21. Yüzyıl siyasi olayıdır (Dersan Orhan, 2013; Oğuzlu, 2011). Bu siyasi olay süresince, dönemin baş siyasi aktörleri olan devrik veya yeni liderlerin siyasi konuşmaları basın aracılığıyla devamlı kamuoyuna sunulmuştur. Dünya ülkeleri, kendi uluslararası konumlarını da ilgilendiren bu değişik ton ve renklerdeki konuşmalara kayıtsız kalmamış, devamlı kulak kabartmıştır.

Sözlü veya yazılı bir dilsel ürünü, diğer dilbilim dalları ile iş birliği içerisinde; ses, biçim, söz dizimi vb. dil düzeyleri açısından ele alarak anlam açısından inceleyen anlambilim, göstergebilim, felsefe, mantık, psikoloji gibi disiplinlerden de yardım alır (Altun, 2004; Umar, 1998). Bu bağlamda, anlam çözümlemesinde dil ürününün yanı sıra dil dışı birçok faktör göz önünde bulundurulmalıdır.

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem durumunu “Arap Baharı sürecinde, Arap liderlerin yaptığı siyasi konuşmaların anlambilimsel özellikleri nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır.

Amaçlar

Bu araştırmanın amacı, Arap Baharı sürecinde dönemin devrik liderleri tarafından icra edilen konuşma metinlerini, anlambilime ait konular ışığında incelemek ve anlambilimsel özelliklerini ortaya çıkarmaktır. Alt amaçlar ise şu şekildedir;

- Bahsi geçen siyasi metinlerin sözcük düzeyinde anlambilimsel özellikleri nelerdir?
- Bahsi geçen siyasi metinlerin cümle ve metin düzeyinde anlambilimsel özellikleri nelerdir?

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, Arap Baharı sürecinde Arap liderlerin yaptığı konuşmalar oluştururken; örneklemini, 2011 yılı içerisinde birbirine yakın tarihlerde devrilen Arap liderlerin devrilmelerine yakın zamanlarda yaptığı konuşmalar oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın materyalini, Tunuslu Lider Zeyne-l Âbidîn bin Ali'nin 14 Ocak 2011, Mısırlı Lider Hüsnü Mübarek'in 2 Şubat 2011 tarihinde yaptıkları konuşmaların metinleri ile Libya'da Lider Muammer Kaddâfi'nin 22 Şubat 2011 tarihinde yaptığı konuşmadan bir kesitin metni oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma örneklemini oluşturan konuşmalar, liderlerin mensup oldukları ülkelere ait televizyon kanallarında yayınlanmıştır. Bu bağlamda konuşma videolarına internet aracılığıyla video izleme siteleri üzerinden erişim sağlanmıştır. Muammer Kaddâfi'nin konuşma videosu hariç diğer ikisinin matbu haline internet siteleri aracılığıyla ulaşılmış ve videolar dinlenerek sıhhati kontrol edilmiştir. Kaddâfi'nin konuşma metni ise bir Libya vatandaşı olan Arapça Okutmanı Selma Ketene eşliğinde video üzerinden yazıya dökülmüştür. Genel olarak yazıya dökerken lehçeye ait bir unsur söz konusu olduğunda fasih olarak yazılmıştır. Elde edilen metinleri anlambilim açısından çözümlenmeye yardımcı olacak diğer teorik kaynaklar da tedarik edilerek. Verilerin analizi kısmına geçilmiştir.

Verilerin analizi sürecinde konuşmaların yazılı metinleri sürekli olarak videolarla karşılaştırılarak çalışılmıştır. Nitekim konuşmanın karakteristiğinde olan vurgular, jest ve mimikler yazıda tamamen kendisini gösteremeyecektir. Bu şekilde mukayeseli bir inceleme metodu ile ilk olarak bahsi geçen metinler sözcük düzeyinde ele alınmış olup; yakın ve karşıt anlamlılık, tasarımlar, imgeler, duygu değerleri, yan anlamlar, aktarmalar, söz sanatları açısından incelenmiştir.

Analiz sürecinin diğer aşamasında ise metinler cümle ve cümlelerin metinden soyutlanması zor ve sağlıklı olacağı için metin düzeyinde anlambilim özellikleri açısından incelenmiştir. Bu bağlamda sloganlar, atasözleri, ortak bazı mesajları iletmeyi hedefleyen cümleler ele alınmıştır. Metin düzeyinde anlam incelemesi ise bazı metin dışı özellikler ele alınarak gerçekleştirilmiştir.

Sözcük Düzeyinde Anlam İncelemesi

Ele alınan üç metnin içerdiği tüm sözcükleri anlambilim açısından incelemek yerine öne çıkan sözcükler ve anlamsal özelliklere yer verilmiştir. Örnekleme oluşturan metinler incelendiğinde ilk olarak konuşmalarda yan yana kullanılan yakın ve karşıt anlamlı sözcükler dikkat çekmiştir. Üç konuşma metnine ait yakın ve karşıt anlamlı sözcük örnekleri aşağıda yer almakta olup koyu olarak yazılmıştır.

Tablo 1. Konuşma metinlerinde yer alan yakın ve karşıt anlamlı sözcüklere örnekler

	Yakın Anlamlı Sözcükler	Karşıt Anlamlı Sözcükler
Zeynel Âbidîn	"فهمت الجميع البطل والمحتاج" (İşsizi, yoksulu, herkesi anladım) "حزني وألمي كبيران" (Hüznüm ve acım büyük) "بسبب تواصل العنف والنهب" (Şiddet ve saldırıların devam etmesi)	"كل التونسيين والتونسيات" (Tüm Tunuslu erkek ve kadınlar)

	<p>sebebiyle)</p> <p>"مجموعات سطو ونهب واعتداء"</p> <p>(Soygun, talan ve saldırı grupları)</p> <p>"كل الأطراف بدون استثناء، بكل إنصاف ونزاهة وموضوعية"</p> <p>(İstisnasız tüm taraflar; tüm adalet, tarafsızlık ve objektifliğiyle)</p> <p>"هذا حرام وعيب"</p> <p>(Ayıptır, günahdır)</p> <p>التخلي عن العنف والتخريب والإفساد"</p> <p>(Şiddet, sabotaj ve bozgunculuktan vazgeçmek)</p> <p>"ظواهر الفساد والرشوة"</p> <p>(Fesat ve rüşvet olayları)</p>	
<p>Hüsnü Mübarek</p>	<p>"للقفز على الشرعية الدستورية والانقضاض عليها"</p> <p>(Anayasal meşruiyete çullanmak ve saldırmak için)</p> <p>"تحولت تلك التظاهرات من مظهر راق ومتحضر"</p> <p>(Bu gösteriler medeni ve uygar bir görünüm sergilemekten çıktı)</p> <p>"بأعمال إثارة وتحريض وسلب ونهب وإشعال واعتداء على..."</p> <p>(Provokasyon, kışkırtma, yağma, soygun, ateşe verme ve saldırı olayları...)</p> <p>"تعديلات دستورية وتشريعية"</p> <p>(Anayasal ve yasal düzenlemeler)</p> <p>"وما ساورهم من انزعاج وقلق وهواجس"</p> <p>(Zihinlerini meşgul eden sıkıntı, endişe ve kaygı)</p>	<p>"والممتلكات العامة والخاصة"</p> <p>(Kamuya ait ve özel mülkler)</p> <p>"ما بين الفوضى والاستقرار"</p> <p>(Kaos ve istikrar arasında)</p> <p>"لأبناء الشعب بفلاحيه وعماله، مسلميه وأقباطه، شيوخه وشبابه"</p> <p>(Çiftçi olsun işçi olsun; Müslüman olsun Kıptî (Mısırlı Hristiyan) olsun; genç olsun yaşlı olsun, halkımın tüm evlatlarıyla)</p> <p>"ولكل مصري ومصرية في ريف الوطن ومدنه"</p> <p>(Vatanın köy ve şehirlerindeki her Mısırlı erkek ve kadın için)</p> <p>"وما قدمته للوطن حربا وسلاما"</p> <p>(Savaşta ve barışta vatana sunduğum)</p>

	<p>"لم أكن يوما طالب سلطة أو جاه" (Tek bir gün güç ve prestij peşinde olmadım)</p> <p>"في مصيره ومستقبله" (Akıbeti ve geleceği hususunda)</p> <p>"بالاحترام الكامل لحقوقهم وحررياتهم وكرامتهم" (Hak, hürriyet ve onurlarına tam bir saygıyla)</p> <p>"تحقيق ذلك بعزة ورفعة وكرامة" (Bunu izzet, şeref ve haysiyetle gerçekleştirmek)</p>	<p>"هو وطن كل مصري ومصرية" (O, her bir Mısırlı erkek ve kadının vatani)</p> <p>"بما لنا وعلينا" (Lehimize ve aleyhimize olanla)</p>
Muammer Kaddâfi	<p>"حتى تتطهر البلد من الدنس والأنجاس" (Ülke pislik ve necasetten arınana kadar)</p> <p>"ومعي الله اللي نصرني على القوة العظمى والكبرى" (Beni yüce ve büyük güç üzerinde muzaffer kılan Allah benimle)</p>	<p>"تزوروا كل شيء علينا بدلا ما تكون معنا" (Bizim yanımızda olmak yerine her şeyi aleyhimize yapıyorlar)</p>

Yakın anlamlı sözcüklerin yan yana kullanılması ile mananın kuvvetlendirilmesi hedeflenirken karşıt anlamlı sözcüklerin ise genel olarak iki zıt kutbu kucaklayıcılık ve kapsayıcılık belirtmek amacıyla tercih edildiği dikkatleri çekmiştir. Yakın anlamlı sözcükler tespit edilirken anlam alanları göz önünde bulundurularak; eş anlamlılık, üst anlamlılık, parça bütün ilişkileri göz önüne alınmaktadır (Umar, 1998). Anlamda karşıtlık ise nicelik, nitelik vb. çeşitli ölçüt yelpazesine göre değerlendirilmektedir (Altun, 2004). Örneğin, Zeynel Âbidin'e ait "كل التونسيين والتونسيات" (Tüm Tunuslu erkek ve kadınlar) ifadesinde cinsiyet açısından bir karşıtlık söz konusuysa; Hüsnü Mübarek'e ait "لأبناء الشعب بفلاحيه وعماله، مسلميه" (Çiftçi olsun işçi olsun; Müslüman olsun Hristiyan olsun; genç olsun yaşlı olsun halkın tüm evlatları için) ifadesinde nitelik açısından ve farklı kutupları temsil eden ikilikler açısından karşıt anlamların varlığı söz konusudur.

Sözcük düzeyi açısından dikkatleri çeken diğer bir husus da metinlerdeki aktarmalardır. Aksan (2009), aktarmaları, birçok dilbilimcinin dillerin temel bir özelliği olarak gördüğünü ve çok anlamlılığı tetikleyen anlam olaylarından biri olduğunu belirtir. Aşağıdaki tabloda metinlerde yer alan ad ve deyim aktarmaları örnekleri yer almaktadır.

Tablo 2. Konuşma metinlerinde yer alan ad ve deyim aktarmalarına örnekler

	Ad Aktarması	Deyim Aktarması
Zeynel Âbidîn		"اليد في اليد من أجل بلادنا، اليد في اليد من أجل أمان كل أولادنا" (Somutlaştırma) (Ülkemiz için el ele verelim ; çocuklarımızın güvenliği için el ele verelim) "تسيل قطرة دم واحدة من دماء التونسيين" (Somutlaştırma) (Tunuslulardan akacak tek bir damla kan) "غلطوني أحيانا بحجب الحقائق" (Somutlaştırma) (Gerçekleri örtbas ederek beni bazen yanılttılar) "فلتبق إرادة شعبها بين أيديه وبين الأيدي الأمينة" (Somutlaştırma) (Halkın iradesi kendi ellerinde, güvenli ellerde kalsın)
Hüsnü Mübarek	"فإنني أطالب البرلمان بالالتزام بكلمة القضاء وأحكامه" (İç-dış) (Parlamentoyu yargıya ve kararlarına uymaya davet ediyorum)	"صب الزيت على النار" (Somutlaştırma) (Ateşin üzerine benzin dökmek)
Muammer Kaddâfî	"أنا سنوجه نداء للملايين من الصحراء إلى الصحراء" (Parça-bütün) (Çölden çöle, milyonlara sesleniyorum) "لتطهير ليبيا شبر شبر، بيت بيت، دار دار، زنفرة زنفرة، فرد فرد حتى تتطهر البلد من الدنس والأنجاس" (İç-dış) (Ülke pislik ve necasetten temizlenene kadar Libya'yı karış karış, ev ev, yurt yurt, sokak sokak, fert fert temizlemek için)	"دقت ساعة العمل، دقت ساعة الزحف، دقت ساعة الانتصار" (Somutlaştırma) (Hareket vakti geldi ; ilerleme vakti geldi ; zafer vakti geldi) "اللي يقومون بالعمل هذا يتعاطون الحبوب، ليس بإرادتهم" (Somutlaştırma) (Bu işi yapanlar, kendi iradeleriyle yapmıyorlar, hap alıyorlar)

Tabloda yer verilen deyim aktarmaları, soyut kavramları çeşitli somut göstergelerle dile getirerek anlamının pekiştirilmesini sağlayan somutlaştırma şeklinde kendini göstermektedir (Aksan, 2009). Ad aktarması, benzetme amacı gütmeyen sözcüğün, gerçek anlamı dışında bir anlamda kullanılması sanatıdır ve farklı ilgiler kurularak gerçekleştirilir (Bilgegil, 1989; Külekçi, 2011; Tok, 2011: 173). Yukarıdaki örneklerde, parça-bütün, iç-dış ilişkisine konuşma metinlerinden örnekler verilmiştir. Ele alınan metinlerde aktarmaların yanı sıra söz sanatlarına da rastlanmış olup bunlardan kişileştirme sanatı örneklerine de aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3. Konuşma metinlerinde yer alan kişileştirme sanatı örnekleri

	Kişileştirme Sanatı
Zeynel Âbidîn	"عاشت تونس، عاش شعبها، عاشت الجمهورية!" (Yaşasın Tunus, yaşasın halkı, yaşasın cumhuriyet!)
Hüsnü Mübarek	"أتحدث إليكم في أوقات صعبة تمتحن مصر وشعبها" (Size, Mısır'ı ve halkını imtihan eden zor koşullarda konuşuyorum) "حول ما سيأتي به الغد لهم ولدويهم" (Yarımın onlar ve yakınları için ne getireceği hakkında) "في أجواء تحمي مصر والمصريين" (Mısır'ı ve Mısırlıları koruyan bir atmosferde) "مع المتسببين فيما شهدته مصر" (Mısır'ın yaşadıklarına sebep olanlarla beraber) "ستخرج مصر من الظروف الراهنة أقوى مما كانت" (Mısır, mevcut durumlardan eskiden olduğundan daha güçlü çıkacak) "سيحكم التاريخ علي وعلى غير" (Tarih ben ve diğerleri hakkında hüküm verecek)
Muammer Kaddâfi	"و يكتبها على التاريخ" (Tarih bunu bana yazar)

Aksan (2009), bazı özel adların birtakım tasarım, imge ve bazı duyguları uyandırdığını belirtir. Ele alınan metinlerde geçen bazı özel adların da konuşmacı ve konuşmaların yöneltildiği toplum açısından bu tür bir işleve sahip olduğu görülmüştür. Aşağıdaki tabloda koyu olarak yazılan örnekler incelendiğinde ülke isimlerine kutsiyet atfedilerek kullanıldığı, Hüsnü Mübarek ve Muammer Kaddâfi kendi isimlerini açıkça telaffuz ederken dinleyende bir marka hissi uyandırdıkları ve Kaddâfi'nin soyundan geldiği Ebu Minyâr ailesinden bazı şehit

isimlerini telaffuz ettiği dikkatleri çekmiştir. Bu isimler, hitap edilen toplulukta diğer topluluklardan farklı duygular uyandıracaktır.

Tablo 4. Konuşmalardaki duygu değeri içeren özel adlara örnekle

	Özel Adlar ve Duygu Değerleri
Zeynel Âbidîn	"عاشت تونس، عاش شعبها، عاشت الجمهورية!"
Hüsnü Mübarek	"ومصر عزيزة آمنة مستقرة" "إن حسني مبارك الذي يتحدث إليكم اليوم يعتز بما قضاه من سنين طويلة في خدمة مصر وشعبها" "ومصر العريقة هي الخالدة أبدا"
Muammer Kaddâfi	"إنني معمر القذافي قائد أممي" "أنا نمشي لفرنزاويلا. والله؟ أنا نخلي جنمان الشهيد عبد السلام بومنيار أول شهيد سقط في الخمس عام 1911 ونعدي إلى فرنزاويلا. والله؟ ويكتبها علي التاريخ. نخلي المجاهد محمد عبد السلام بومنيار قبره في الهاني والمجاهد الشيخ الساعدي بومنيار قبره في منيدر. والله؟"

Son olarak konuşmalarda öne çıkan imge ve tasarımlar şu şekilde listelenebilir:

Tablo 5. Konuşmalarda öne çıkan imge ve tasarım örnekleri

Zeynel Âbidîn	فهم، أسف (Anlamak ve üzüntü)
Hüsnü Mübarek	مصر، شعب (Mısır ve halk)
Muammer Kaddâfi	الملايين، الصحراء، الزحف (Milyonlar, çöl ve ilerlemek)

Cümle ve Metin Düzeyinde Semantik İnceleme

Halliday ve Hasan metnin bir anlambilimsel birim olduğunu; cümlelerden ibaret değil, cümlelerle gerçekleştiğini ve kodlandığını belirtir (Aksan, 2009). Bu nedenle cümlelerin anlamları incelenirken yer aldığı metni de göz önünde bulundurmak; metindilbilim, söylem

çözümlemesinin bazı tekniklerinden yararlanmak gerekecektir (Aksan, 2009). Bahsi geçen alanlar metni anlamlandırmada metin dışı öğeleri de göz önünde bulundurmaya amaçlar. Sancak (2008), *Arap Dili Temelinde Söz Anlam İlişkisi* adlı kitabında sözlü veya yazılı ifadelerin anlamlandırılmasında bilgi birikimi, kültür, inanç, yetişme tarzı, vb. dil dışı öğelerin de değerlendirilmesi gerektiğini belirtir. Bu bağlamda yapılan incelemeler sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

- Ele alınan metinler, tür olarak çağrı amaçlı siyasi hitabet metinleridir. Ayrıca icra edildikleri dönem, son derece ciddi siyasi çalkantılara sahne olmaktadır. Konuşma yapan liderlerin her birinin ülkesinde yaşanan siyasi olaylar farklılık gösterse de hepsindeki ortak nokta yaşanan yönetime karşı yapılan halk ayaklanmasıdır. Bu ortak özelliğe rağmen konuşma metinlerinin liderlerin kişisel özelliklerinden mütevellit farklı tonlar içerdikleri gözlenmiştir. Nitekim siyasi konuşmaların birçok faktörden etkilendiğine önceden değinilmişti. Siyasi aktör yani metin ileticisi de bunlardan biridir (Van Dijk; Bilgin, 2009; Güngör, 2014).
- Bu bağlamda metnin ortaya çıktığı siyasal sürece değinecek olursak, Gürkan ve Durgun'un (2012), tanımladığı üzere Arap Baharı, 2010 Aralık ayı itibariyle Arap halklarının baskıcı ve otoriter yönetimlere karşı sürdürdükleri halk ayaklanmaları ve diğer halk hareketlerini kapsayan sürece verilen anonim ad olarak değerlendirilebilir. Süreç, demokratikleşmeye doğru atılan adımlar silsilesi olarak nitelendirildiği için "bahar" sözcüğü ile ifade edilse de devrik liderler açısından aynı durumun söz konusu olmadığı görülmektedir. Nitekim incelemelerde hiç "bahar" ifadesiyle karşılaşmamıştır.
- Üç metin genel olarak karşılaştırıldığında Kaddâfi'nin konuşmasının doğaçlama olduğu, bu nedenle daha coşkulu bir atmosfer oluşturduğu dikkati çekmiştir. İçerdiği coşku ve heyecandan bazen konuşmada dil sürçmeleri ve takılmalar yaşandığı gözlenmiştir. Diğer iki konuşma da lehçe sızmalarına rastlanmasına rağmen Kaddâfi, konuşmasını neredeyse tamamen Libya lehçesi ile icra etmiştir.
- Ele alınan metinlerin siyasi olmalarından dolayı bazı sloganlar içerdiği tespit edilmiş olup aşağıdaki tabloda bu sloganlara yer verilmiştir.

Tablo 6. Konuşmalarda öne çıkan slogan ve coşku ifadelerine örnekler

	Slogan ve coşku ifadeleri
Zeynel Âbidîn	"عاشت تونس، عاش شعبها، عاشت الجمهورية!" (Yaşasın Tunus, yaşasın halkı, yaşasın cumhuriyet!)
Hüsnü Mübarek	"إن الوطن باق والأشخاص زائلون ومصر العريقة هي الخالدة أبدا" (Vatan bâki, kişiler geçicidir ve soylu Mısır ilelebet yaşayacaktır!)
Muammer Kaddâfi	"دقت ساعة العمل، دقت ساعة الزحف، دقت ساعة الانتصار" (Hareket vakti geldi; ilerleme vakti geldi; zafer vakti geldi) "لا رجوع!"

	<p>(Dönüş yok!)</p> <p>"إلى الأمام! إلى الأمام! ثورة! ثورة!"</p> <p>(İleri! İleri! Devrim! Devrim!)</p>
--	---

- Bahsi geçen dört metinde bazı ortak mesajların cümleler aracılığıyla güçlü bir şekilde vurgulandığı dikkat çekmiştir. Aşağıdaki tablo bu bağlamda incelenebilir.

Tablo 7. Konuşmalarda öne çıkan ortak mesaj içeren cümleler ve içerdiği mesajlar

Kucaklayıcılık	<p>"نكلكم لكل في تونس وخارج تونس، نكلكم لغة كل التونسيين والتونسيات"</p> <p>(Tunus içinde ve dışında olan herkese hitap ediyor; tüm Tunuslu erkek ve kadınların diliyle konuşuyorum)</p> <p>"أنا فهمتكم فهمت الجميع" (Zeyne-l Âbidîn)</p> <p>(Sizi anladım; herkesi anladım)</p> <p>"فإنني أتوجه بحدیثي اليوم مباشرة لأبناء الشعب بفلاحیه وعماله، مسلمیه وأقباطه، شیوخه وشبابه" (Mübarek)</p> <p>(Bugün konuşmamda çiftçi olsun işçi olsun; Müslüman olsun Kıptî (Mısırlı Hristiyan) olsun; genç olsun yaşlı olsun, halkımın tüm evlatlarına doğrudan hitap ediyorum)</p>
İşbirliği/Uzlaşma/Vaat	<p>"والمجال مفتوح من اليوم لحرية التعبير السياسي" (Zeyne-l Âbidîn)</p> <p>(Bugünden itibaren siyasi ifade özgürlüğüne açığız)</p> <p>"إن أحداث الأيام القليلة الماضية تفرض علينا جميعا شعبا وقيادة الاختيار ما بين الفوضى والاستقرار" (Mübârek)</p> <p>(Son birkaç günde yaşanan olaylar, halk ve yönetim olarak hepimizi kaos ve istikrar arasında seçim yapmakta yükümlü kılıyor)</p>
Meydan okuma/Tehdit	<p>"أنقذوا أنفسكم قبل ما نعطي إشارة الزحف المقدس" (Muammer Kaddâfi)</p> <p>(Kutsal ilerleme işaretini vermeden önce kendinizi kurtarın)</p> <p>"بارك الله فيكم يا إخواننا في قطر. هذه آخرتها؟ هذا الماء والملح الذي بيننا وبينكم، هذا الدم والأخوة الذي بيننا وبينكم..... قد تندمون يوم لا ينفع الندم. الذي بيتهم من زجاج لا يرمي الناس بالحجارة. من أنتم؟" (Muammer Kaddâfi)</p> <p>(Katar'daki kardeşlerimiz! Sağ olun, var olun. Beraber yedik içtik, aramızdaki kan ve kardeşlik bağının sonu bu mu olacaktı? ... Pişmanlığın fayda vermeyeceği günde pişman olacaksınız. Evi camdan olanlar başkasını taşlamasın. Siz kim oluyorsunuz?)</p>

- Konuşmalarda İslam dinine ait motiflere de rastlanmıştır. Örneğin Zeyne-l Âbidîn, konuşmasına “بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (Bismillahirrahmanirrahim)” ifadesi ile başlamıştır. Muammer Kaddâfi ise konuşma arasında tekbir olarak tabir edilen “الله أكبر” ifadesini kullanmanın yanı sıra konuşma esnasında Allah lafzını kullanmıştır.
- Son olarak Kaddâfi’nin konuşma metninde geçen bir atasözü de kültürel bir unsur olarak değerlendirilebilir: الذي بيتهن من زجاج لا يرحم الناس بالحجارة (Evi camdan olan başkasını taşlamasın).

Sonuç

Araştırma sonucunda, ele alınan konuşmalar sözcük düzeyinde incelenmiş olup yakın ve karşıt anlamlı sözcüklerin vurgu ve kucaklayıcılık ifade etmek amacıyla yan yana kullanıldığı dikkatleri çekmiştir. Ayrıca konuşmalarda geçen ad, deyim aktarmaları ve kişileştirme sanatlarına yer verilmiş olup; öne çıkan imge ve tasarımlar ortaya konulmuştur. Metin ve cümle düzeyinde ise metni etkileyen siyasi durum, lider imajı vb. öğeler göz önünde bulundurulurken metni anlamlandırmada bunların yeri ele alınmış ve metinde geçen belli ortak mesajlar içeren cümleler, sloganlar ve dini, kültürel öğeler ortaya konulmuştur.

KAYNAKLAR

- Aksan, D. (2009). Anlambilim (5. Baskı). Ankara: Engin.
- Altun, M. (2004). Eski metinlerde bir semantik inceleme örneği: Hikmet-Nâme. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7: 113-126.
- Bilgegil, K. (1989). Edebiyat bilgi ve teorileri (2. Baskı). İstanbul: Enderun.
- Bilgin, M. (2009). Siyaset ve üslup. Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Merkezi.
- Dersan Orhan, D. (2013). Ortadoğu’nun krizi: Arap Baharı ve demokrasinin geleceği. Atılım Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1-2): 17-29.
- Günay, D. (2007). Metin Bilgisi. İstanbul: Multilingual.
- Güngör, S. (2014). Türk siyasetinde dil kullanımı: siyasi parti liderlerinin TBMM grup konuşmalarında siyasi söylem analizi. Yasama Dergisi, 26: 65-88.
- Gürkan, D., Durgun, B. (2012). Arap Baharı ve Libya: tarihsel süreç ve demokratikleşme kavramı çerçevesinde bir değerlendirme. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15: 61-90.
- Külekçi, N. (2011). Açıklamalar ve örneklerle edebi sanatlar (5. Baskı). Ankara: Akçağ.
- Oğuzlu, T. (2011). Arap Baharı ve yansımaları. Ortadoğu Analiz, 3(36): 8-16.
- Sancak, Y. (2008). Arap dili temelinde söz anlam ilişkisi. Ankara: Aktif.

Tok, V. A. (2011). Edebî sanatlar ansiklopedisi. Konya: Literatürk

Umar, A. M. (1998). Ilmu'd-dilâle. Kahire: Âlemu'l-Kutub.

Van Dijk, T. A. What is political discourse analysis? 20 Mayıs 2015 tarihinde erişildi.
<http://discourses.org/OldArticles/What%20is%20Political%20Discourse%20Analysis.pdf>

Hüsnü Mübarek'in konuşma videosu, 14.05.2015 tarihinde erişildi.
<https://www.youtube.com/watch?v=hieZso8dSeg>

Hüsnü Mübarek'in konuşmasının yazılı metni, 14.05.2015 tarihinde erişildi.
<http://ara.reuters.com/article/topNews/idARACAE7101N520110202>

Muammer Kaddafi'nin konuşma videosu, 14.05.2015 tarihinde erişildi.
<https://www.youtube.com/watch?v=69wBG6ULNzQ>

Zeynel Abidin'in konuşma videosu, 14.05.2015 tarihinde erişildi.
<https://www.youtube.com/watch?v=2AQm45CGcHo>